

Profilaktyka społeczna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Profilaktyka społeczna
Kod przedmiotu	14.0-WP-PEDD-PROS
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	3
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Występuje w specjalnościach	Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	- dr hab. Grażyna Miłkowska, prof. UZ - dr Lidia Wawryk

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin
Ćwiczenia	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Student zdobędzie wiedzę na temat profilaktyki społecznej w Polsce i za granicą. Pozna cele, zadania, poziomy profilaktyki, strategie profilaktyczne, obszary skutecznej profilaktyki w szkole i środowisku lokalnym, pozna standaryzowane programy profilaktyczne oraz zdobędzie wiedzę dotyczącą tworzenia programów profilaktycznych.

Wymagania wstępne

Podstawowe informacje na temat patologii społecznych oraz niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży oraz jego przyczyn.

Zakres tematyczny

Wykłady

Norma i patologia w funkcjonowaniu społeczeństwa. Źródła norm i zasad społecznych. Patologia a dewiacja. Teorie wyjaśniające zachowania dewiacyjne człowieka (teoria anomii, kontroli społecznej E. Durkheima, T. Hirschiego, teoria R. Mertona, Teoria źródnicowanych powiązań E. Sutherlanda, teoria naznaczenia społecznego E. Lemerta, teorie subkultur). Patologie a niedostosowanie społeczne. Definicje i typologie niedostosowania społecznego. Powstawanie i rozwój zachowań aspołecznych oraz mechanizmy psychospołeczne. Biopsychiczne i środowiskowe uwarunkowania nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży. Rola diagnozy w pracy z dzieckiem niedostosowanym społecznie. Procedury działań podejmowanych wobec osób przejawiających symptomy niedostosowania społecznego. System opieki i profilaktyki nad dzieckiem niedostosowanym społecznie Środki i ośrodki pracy z dziećmi i młodzieżą niedostosowaną. Główne problemy w terapii i resocjalizacji nieletnich niedostosowanych. Współczesne systemy ograniczania zachowań dewiacyjnych dzieci i młodzieży w Polsce i na świecie.

Ćwiczenia

Wprowadzenie: poglądy na istotę niedostosowania społecznego; socjalizacja; niedostosowanie jako problem wychowawczy i społeczny. Teoretyczny model zachowań dewiacyjnych – model rozwoju osobowości i jej zaburzeń w ujęciu E. Eriksona. Pojęcie niedostosowania społecznego: objawy, rodzaje i typologie niedostosowania społecznego (według J. Konopnickiego, Cz. Czapówa, C. E. Sullivana i M. Q. Granta); etapy wykołajenia społecznego. Powstanie i rozwój zachowań aspołecznych: mechanizmy psychospołeczne - powstawanie zaburzeń w zachowaniu w oparciu o teorię frustracji potrzeb i społecznego uczenia się W. Bandury. Diagnoza niedostosowanych społecznie: model diagnozy behawioralnej i interdyscyplinarnej, główne etapy; diagnostyka wspierająca; arkusz obserwacyjny T. Achenbacha i jego praktyczne zastosowanie; SNS L. Pytki. Główne przyczyny niedostosowania społecznego: podziały, klasyfikacje; czynniki makrospołeczne powodujące niedostosowanie społeczne (przemiany społeczno-ekonomiczne, rola massmediów, wyjazdy za granicę). Rodzinne uwarunkowania niedostosowania społecznego: czynniki rodzinne w/g Farrington; braki w zakresie umiejętności wychowawczych rodziców; rola kar i nagród w wychowaniu, cechy rodziny dysfunkcyjnej w aspekcie systemów rodzinnych. Charakterystyka wybranych przejawów niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży (agresja, odmowa chodzenia do szkoły, fala szkolna, bullying, cyberprzemoc, wagary szkolne, próby samobójcze młodzieży). ADHD i FAS jako przykład zaburzeń funkcjonowania dzieci i młodzieży w wyniku uszkodzenia CUN. Diagnoza dziecka niedostosowanego społecznie. Przemoc

wobec dziecka w rodzinie jako zasadnicza przyczyna niedostosowania społecznego; definicje, rodzaje i formy przemocy wobec dziecka; deprywacja potrzeb dziecka, a zaburzenia w zachowaniu. Szkolne uwarunkowania nieprzystosowania społecznego: czynniki tkwiące w systemie szkolnym, w nauczycielu, w uczniu; fobia szkolna jako typ zachowania neurotyczno-lekowego; wagary; bullying. Dziecko niedostosowane w kontaktach rówieśniczych: Popularność dzieci z symptomami zaburzeń w grupie rówieśniczej; dzieci zagrożone ostracyzmem – mechanizmy i skutki.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład problemowy, wykład dyskusyjny.

Ćwiczenia – dyskusja, pokaz, metody problemowe, gry dydaktyczne.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi uzasadnić ideę i zasady wprowadzenia programów profilaktycznych do placówek oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i pomocy społecznej		Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Jest świadomy swojej wiedzy i umiejętności w zakresie planowania oraz realizowania działań profilaktycznych		Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Potrafi wyjaśnić pojęcie profilaktyki społecznej i szkolnej, zna poziomy i strategie profilaktyczne		Egzamin pisemny z progami punktowymi lub Egzamin ustny z progami punktowymi Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego Ocena prezentacji Test zaliczeniowy z progami punktowymi	- Wykład - Ćwiczenia
Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań, diagnozowania i prognozowania sytuacji oraz analizowania strategii działań praktycznych w odniesieniu do różnych kontekstów działalności pedagogicznej		Egzamin pisemny z progami punktowymi lub Egzamin ustny z progami punktowymi Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego Ocena prezentacji Test zaliczeniowy z progami punktowymi	- Wykład - Ćwiczenia
Student posiada wiedzę z zakresu profilaktyki społecznej. Zna przyczyny i przejawy niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży, sposoby funkcjonowania osób niedostosowanych i zagrożonych niedostosowaniem. Potrafi je omówić popierając przykładami		- egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - Egzamin pisemny z progami punktowymi lub Egzamin ustny z progami punktowymi Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego Ocena prezentacji Test zaliczeniowy z progami punktowymi	- Wykład - Ćwiczenia
Jest chętny do pogłębiania zasobów własnej wiedzy na temat profilaktyki społecznej oraz doskonalenia warsztatu pracy profilaktycznej z osobami niedostosowanymi społecznie		Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia
Zna strategię budowania programów profilaktycznych w szkole i środowisku lokalnym i potrafi je wykorzystać w projektowaniu własnych działań		Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Warunkiem zaliczenia jest kolokwium pisemne z treści wykładów. Warunkiem oceny pozytywnej jest uzyskanie 60% pozytywnych odpowiedzi.

Ćwiczenia

Aktywne uczestnictwo studenta na zajęciach (m.in. prezentowanie własnych podglądów formułowanych na podstawie literatury przedmiotu); kolokwium zaliczeniowe.

Literatura podstawowa

Balcerek-Kałek B., *Budowanie szkolnych programów profilaktyki*, Warszawa 2003.

Gaś Z., *Profilaktyka w szkole*, Warszawa 2006.

Szymańska J., *Programy profilaktyczne: podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, Warszawa 2002.

Zajączkowski K., *Profilaktyka zachowań dewiacyjnych dzieci i młodzieży*, Toruń 1998.

Literatura uzupełniająca

Dimoff T., Carter S., Jak rozpoznać, że dziecko sięga po narkotyki?, Warszawa 1994.

Jędrzejewski M., Młodzież a subkultury, Warszawa 1988.

Kosińska E., Zachyra B., Profilaktyka pierwszorzędowa w szkole: scenariusze zajęć z uczniami, Kraków 2003.

Nowakowski P.T., Sekty: co każdy wiedzieć powinien, Tychy 1999.

Pasek M., Narkotyki przy tablicy, Warszawa 2000.

Prejs B., Subkultury młodzieżowe, Katowice 2005.

Prokop J., Uwaga rodzice! Sekty, Warszawa 1994.

Vogler R.E., Bartz W.R., Nastolatki i alkohol: kiedy nie wystarczy powiedzieć nie?, Warszawa 2002.

Wojcieszek K. Wygrać życie: szkolny program profilaktyki, Kraków 2002.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 30-04-2021 22:49)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ